

# Over brand en een molenaarstruc ...

(uit Stellingnieuws nr 39 van december 1999. Een uitgave van Molenstichting Drenthe)

In september (1999) liep de molen 'Woldzigt' in Roderwolde gevaar tijdens een felle brand in een loods nabij de molen.

Als door een wonder liep alles goed af, maar duidelijk werd dat brandgevaar niet alleen in een molen, maar ook op enige afstand van een molen levensgevaarlijk kan zijn.

Ondergetekende hoorde om tien uur 's avonds op de scanner (als journalist moet je op de hoogte blijven) van de brand inde loods van transportbedrijf Belga aan de Hoofdstraat in Roderwolde. En - de situatie ter plekke kennend - zich direct bewust van het gevaar. De windrichting was namelijk zeer ongunstig (zuid tot zuidoost), dus richting de molen.

Bij aankomst, ruim een kwartier na de melding, stond het pand al in lichterlaaie. De brandweer van Roden beperkte de inzet, om te zorgen dat rook en vonken zo recht mogelijk opstegen en zo weinig gevaar en overlast voor de omgeving opleverden. De rook dreef aanvankelijk vlak langs de molen. Het werd een gedraaf van de brand (voor foto's) naar molen (op zoek naar de molenaar).

Molenaar Janko Doornbos van 'Woldzigt' was elders, maar werd door echtgenote Anneke telefonisch opgetrommeld. Inmiddels werd de brandweercommandant (al dan niet ten overvloede) gewezen op het gevaar voor de molen. De brandweer van Peize werd ter assistentie gealarmeerd, die probeerde na aankomst (ongeveer een kwartier later) de molen nat te houden.

Dit bleek niet eenvoudig. De stelling van 'Woldzigt', pas geheel vernieuwd, is zo'n tien meter hoog en de brandweer had door de inzet weinig waterdruk. Temeer daar Roderwolde tamelijk geïsoleerd ligt. Een slang werd met een touw de stelling opgehesen, maar de hoeveelheid water op het rieten achtkant was zeer bescheiden. De kap was zelfs onbereikbaar, zelfs voor een spuitgast die in een wiek was geklommen toen de molen was gevangen.



*De loods in lichterlaaie. Enige tijd later, toen de opstallen instortten, zorgden vonkenregens voor gevaar voor molen en omgeving.*

## **Vonkenvanger**

Inmiddels was Doornbos gearriveerd en kreeg van ondergetekende de tip om de molen maar aan de draai te zetten.

De mulder stooft naar boven. De wieken zouden als vonkenvanger kunnen fungeren. Om tijd te besparen werden alleen steekborden aangebracht.

In de Zaan kwam het vroeger voor dat bij branden nabij molens, de wieken werden opgezeild en niet-vastgemaakte zwichtlijnen vonken van het riet moesten slaan. De actie in Roderwolde was een variant daarop.

De oude molenaarstruc werd in de media breed uitgemeten. Of de molen hierdoor gered werd, zal wel nooit duidelijk worden. Feit is wel dat Doornbos heeft gezien dat grote vonken door de wieken uiteengeslagen werden. En kleine vonken doven eerder dan grote.

De volgende ochtend lag de stelling bezaaid met roet- en andere deeltjes.

Een geluk was, dat het vlak voor de brand nog wat had geregend, zodat het riet niet kurkdroog was.



*De ravage daags na de brand. 'Woldzigt' laat opgelucht de wieken rondgaan.*

Duidelijk is dat een gewoon brandweercorps in een dergelijke situatie weinig kan uitrusten. Om de kap van een (hoge) stellingmolen nat te houden, is een ladderwagen een vereiste. Die moet dan wel meteen worden ingeschakeld, want het begin van brand in een rieten molen is al gauw fataal. En het idee daaraan werd molenaar Doornbos voor RTV Drenthe al te veel...

Met de commandant van de brandweer Noordenveld (bestaande uit de corpsen van Roden, Peize en Norg) is de afspraak gemaakt om als molenaars in Noordenveld met de brandweer eens om de tafel te gaan. Vaak heeft een brandweer wel geoefend in molens, maar het gevaar zit soms in zeer onverwachte hoeken. En het simpele gegeven om bij elke molenbrand onmiddellijk een ladderwagen te laten aanrukken – zoals de voormalige brandweerinstructeur in Norg al eens bepleitte – kan veel leed besparen. Ook bij branden in de omgeving van molens, wanneer de windrichting daar aanleiding toe geeft.

Een gewaarschuwd mens.....

Germ Geersing